

ALOIS VOLKMAN

ZNOVUZROZENÍ

ZNOVUZROZENÍ

ALOIS VOLKMAN

Přátelům poezie není potřebí básníka a lékaře Aloise Volkmana představovat. Seznámili se s ním nejenom ve vydaných sbírkách *Malá vizita* a *Tlak mé krve*, ale i v četných básních publikovaných v různých časopisech.

Verše, které se v tomto svazku dostávají čtenářům do ruky, znovu přesvědčují, jak vlivně a důrazně může poezie oslovit.

Slavný Cicero kdysi obvinil básníky své doby, že „změkčují srdce a jsou tak sladce vtíraví, že lidé je nejen čtou, nýbrž učí se jim i nazpaměť“. Volkmanovy verše nezměkčují, ale zasahují, nevtírají se sladkostí, ale nadchnou hloubkou myšlenky a šíří postřehu, lákají nejenom ke čtení, ale nutí k zamyšlení.

Verše ve sbírce *Znovuzrození* oslovují především křesťany. Mají co říci netoliko svým obsahem, ale pozoruhodný je i jejich sled. Nejsou řazeny nahodile, ale podle časového pořádku jejich vzniku. V první části nazvané *Léta Páně* je vybrána poezie z několika let a čtenáři některé básně již mohli číst v různých církevních časopisech a kalendářích. Zde vystupuje autor spíše jako divák a povětšinou i oprávněný kritik toho, co se troufale samo nazývá křesťanstvím.

Druhá část *Návštívili jste mne* vznikla v době vážného autorova onemocnění. Lékař musel sestoupit do roviny pacienta. Zde nejprve medituje křesťan, který počítá sám se sebou a který přehlíží novou situaci z pomíjivého lidského postavení. Až když choroba ukáže své nejostřejší drápy, začne se upínat k Ježíši a počítat s Ním. Volá k němu a přesvědčuje se, že slova nemizí v prázdnu, ale nacházejí ozvěnu. Bůh přece vždycky na upřímnou prosbu odpovídá. Proto se všechen proud autorových myšlenek obrací k cíli a pravému smyslu života. Z křesťana-diváka se stává aktér, který připomíná, že nestačí naučit se jen roli, ale „v životních zkouškách vydávat správný počet“.

Jiří Drejnar

LÉTA PÁNĚ

Motto:

„Musíte se znovuzrodit . . .
. . . Nenarodí-li se kdo znovu,
nemůže vidět království Boží.“

Ježíš

Prsty

*Každý má na rukou
své desatero.
Desatero přikázání k službě.
Proč nehneš ani prstem?*

*Desatero prstů nemůže-li brát
je redukováno na dvě pěsti.
Pouhý pár prstových rukavic –
nezbude po nás víc?*

Léta Páně . . .

*Dvoutisící výročí
narození Ježíše Krista
se oslavuje v jeho zemi
vojenskými přehlídkami
a salvami
do spolubližních.*

Učedníci neužiteční . . .

Kazatelům

*Neskládejte mravoučnou
první druhou třetí větu
k úspěšnému přednesení.
Takových not
podle nichž by se mělo hrát
bylo složeno . . .*

*Staňte se jejich interprety
na nástrojích svých životů.*

„Gloria Dei“

*I tyhle růže k slávě Boží slávy
nechá Bůh podzimem zrezatět.
Vemte mě na milost a buďte shovívaví
až prorzím sklerozou za pár let.*

Gloria Dei gloria Dei.

*Čas růžím svlékl spodničky až na kost
čas neumí se chovat.
Doba jíž chybí vlídná shovívavost
sama ji bude potřebovat.*

Přátelé pod telefonem

*V příručním seznamu
pár telefonních čísel
zbude nám po nich
zbude jim po nás.
Koho dřív
zavolá
Pán.*

* * *

*Procházíme Adventem
nevědouce co očekávat
nevědouce v co věřit.*

*Procházíme Adventem
namísto co by Advent
procházel námi.*

Náš advent

*Čekáme na příchod
osobních vozidel
na výhru v loterii
na byt ve výstavbě
čekáme na
na . . .
na . . .
na . . .
pi, pi, pi, na, na, na . . .*

Aleluja Aleluja.

Předvánoční

*Uštvání konzumenti
v kolovém honu roku.
Andělské halali.
Kdybychom veškery žádosti
mohli zkonzumovat
zkonzumujeme i Vánoce –
donošenou příležitost
aby se v každém
mohla narodit
a na svět přijít
podivná potřeba
stát se
bližním.*

Pod bodem mrazu

*Pod zamrzlými úsměvy
pod vrstvou hroší kůže
plují v nás
radostné zvěsti Vánoc.*

*Vysekejme otvor úst
a kapsy proděravme
ať živá štědrost
může vyplout
z hloubky.*

Betlém (dokumentární fotografie)

*Zaostřeny jesle
v betlémském chlévě
pod křídly
památkové péče.
V pozadí
hlídané parkoviště
plné aut a zájezdových autokarů
se zvědavými turisty
kteří sem žádné dary nepřivezli
ale zato nevědí co odnést
jako suvenýr.
Neuvěří jen tak neuvěří
dokud je vlastní oči brýle lupy
nepřesvědčí
o pravosti betlémské atrakce.*

*Kámen odvalený od prázdného hrobu
se náhle řítí valí padá
do záběru
na jejich zarputilé hlavy.*

Štědrý večer na pořadu

*Zář obrazovek vzešla nad námi.
Čekali jsme dlouho přes půlnoc
dychtiví příslibů
jež nám nesly
televizní noviny . . .*

*Čekali jsme jak porodníci
(na něž vyšly právě Vánoce)
na ohlášení první doby porodní.
Zklamaně zhasěli jsme namodralou zář
svého porodního sálu.*

*On každý plod lásky
se musí narodit v nás
zázrakem jímž z porodníků
stávají se rodičky.
První bolesti se již dostavily.*

Nenarození

*K betlému tvého mateřství
nezrazen mudrci
se přišel poklonit nemluvňátku
Herodes sám.*

*Pastýři výčitek
stráž noční držící . . .
A aj anděl
zvěstuje jim:*

*Nebojte se.
Nenarodí se vám dnes
plenkami obvinuté . . .
Potrat se zdařil.
Ježíši Kriste !*

*Po opadaném jehličí
vynesených pocitů
odcházejí . . .*

*„Zaplať pánbů
jsou ty svátky za námi . . .*

*Alespoň kůstka
rybího mlčení
kdyby v našem srdci
uvízla.*

*A na rok máme
srdce z krku.*

Ó Vánoce.

Plus

*V dětsky jednoduchém počítání
znamená křížek*

plus.

*Nesouce své křížky životem
nerosteme součty.*

*Neboť nepočítáme s nimi
jako s veličinami kladu.*

Doučovací hodiny s Kristem!

Než . . .

„Než kohout dvakrát zakokrhá
třikrát mě zapřeš.“

*To je malá násobilka
našich velkých zrad.*

*Před námi si není jista
ani vlastní tvář.*

„Zapři sebe sám . . .“
Jsme hluší. Kapounovatíme.

+ + +

*Od provolávání Hosana
k volání ukřižuj
vede cesta
mé zateisované generace.*

*Sípavé volání o pomoc
zaniká v té vřavě.*

+ + +

*Ukřižuj ukřižuj
zaznívá dějinami
ozvěna davu
propuštěných Barabášů.*

* * *

*Každá mince
má dvě strany.
I proradné Jidášovy stříbrňáky
nezvoní jen v kapsách
ale po věžích
do všech stran
v z k ř í š e n í .*

* * *

*Být sám svým pánem!
Může být něco víc?
Panovat sám sobě –
opanovat se
ne opanovat jiné.
Panovat nad sebou –
učinit poddanými
své vášně chyby hřích.*

Být sám svým pánem!

*Smiluj se
nad „svými pány“
Pane.*

Prodej

*Krista jsme prodali
za dobrých osm tisíc
ve starožitnictví.*

*Pouhá napodobenina
a jak podražila
od dob Jidášových.*

*Nejsme první
kdo ho nabízejí do komise
že ano místodržiteli Piláte?!*

*Poptávka byla tehdy větší
po pověstném Barabáši.
Zástup se vyzná . . . ?*

*Nejsme první
kdo ho pověsili
místo mezi lotry – mezi antikvity.*

*Mezi věci jisté
umělecké ceny.
Toho jenž za cenu svého života . . .*

*Staromódní starodávný
starožitný.
prodaný a vykoupený . . .*

*Avšak co my zaprodání?
Kdo nás vykoupí . . . ?*

Ó malé víry.

*Plujeme na kosmické lodi
nesoucí jméno Země
poklidným vesmírem.*

*Jen na lodi je bouře za bouří
mezi mužstvem
mezi pasažéry.
Jedni i druzí mizejí
ve vzdušných vlnách nenávisti.*

*Zděšeně probouzíme Ježíše.
Poruč našim rozbouřeným vášním!
Zděšeně probouzíme Ježíše.
Je s námi –
a my se strachovat nehanbíme?*

Agape

*Lásko – v mixážních aparaturách ušlehaná
na sladkokramářskou vatu
vyvolávanou textaři
a cpanou nám do uší
i se špejlemi přenosek.*

*Lásko – prověřená v sebelásce básníků.
Vzdychat nad čímkoliv jiným
by se mohlo nevyplatit
v honorářích.*

*Lásko – viněto sexuálních drinků
každým aktem strhávaná
jak punčochy se stehenních obřích čiší
pozvedaných . . .*

*V prachu je stud
a ze studu je prach
a na prach je tvůj platonický pedestal.*

*A přesto potkáváme ty
kteří se prodírají dějinami
svých i našich sobectví
s pochybnou ba podezřelou touhou
milovat jedni druhé
jako sebe samé.
Lásko!*

*Svémi životy tvoříme sled předpon
ke slovesu jednat.*

*Natahování povinnostmi
jak péra životního standartu.*

Jdeme jedeme jdeme!

Pro něco za něčím někam!

*A když se zneklidněně ptáš
ke komu vlastně jdeme*

pohotově skandujeme:

Pane ke komu bychom šli

Ty slova věčného života máš!

*„Přibližuje se ke mně lid tento
ústy svými*

ale srdce jejich daleko jest ode mne.“

Svémi životy tvoříme sled řečí . . .

*navštívili jste
mne*

Motto:

„ . . . moc má v nemoci dokonává se.“

Pavel

„Cožkoliv jste učinili jednomu z bratří
těchto mých nejmenších,
mně jste učinili.“

Ježíš

I

*Z bílého plátna
mého pláště
na něž se promítaly
důvěřivé napjaté
a rozrušené
pohledy pacientů*

*na bílé plátno
prostěradla
na něž se promítá
mé vlastní drama.*

*Širokoúhlá projekce
života
se zúžila na jediný
zorný úhel.*

*Úzká a těsná je brána
vedoucí k životu . . .*

II

*Nemocničním oknem odkrojenou
porci oblohy
oblaka curkářsky zdobí.*

*Zasklený let ptáků
v rámu okenním
je obrazem
mých zhoufovaných přeletavých myšlenek*

*V nočních směnách bdění
dvě kopule očí
namířené k nebi
na němž jasně září
souhvězdí domova.*

III

*Kde Albert Einstein objevil
teorii relativity nevím.*

*Já její princip zažil
leže pod teplotní křivkou.*

*Teprve z jejích vrcholů
s nadhledem přehlížíš
ach tolik přehlížíš . . .*

Před sebou nevídané obzory . . .

IV

*. . . a najednou jsem si byl jist
že sebevíce uspěchaným spěchem
nezrychlíš život.*

*Stromy se pouze rychleji
kmitají podél tvých cest.
Však jejich míza
stoupá dál do korun
vznešeně a uvážlivě . . .*

*. . . těch příznaků známek symptomů
nemocí a chorob
jež studijně bylo třeba zvládnout
a namnoze na sobě i „prožít“
v stressových obdobích zkoušek.*

*Co na mě vyjde za otázku
děsivala se tréma?*

*Už vím co jsem dostal . . .
Zkoušen jsem z choroby složité.
Pedantsky důkladně do hloubky.
A zrovna na ni jsem nepřipraven . . .*

VI

*Vešla exkurze mediků
na povinné stáže.
Obchází kovové klece lůžek.
Znovu a znovu jsme prohlíženi
jako exoti.
Asistent bedlivě eviduje
jejich účast.
My pacienti
jejich účastenství.*

VII

*Co nezbytně potřebuji
na cestu úspěšným životem?
Zde je soupis na několik stran . . .*

*Cestou na operační sál
mě vezli
svlečeného i z prstenu.*

*Před majestátem jsoucna
vyvolávaly stud
mé vitální indikace úspěchu.*

VIII

*Všichni své životní sezony
máme nabitý.
Nestačíme obsadit
zvládnout zastat zažít
nezbytné role.*

*Velikost herce?
Onemocní-li přítel
zaskočit za ním
a ne jen za něj.*

IX

*. . . a opět k večeru pospíchají
kolony neodbytných myšlenek
ze svých nedělních návštěv
splášeně
několika proudy zpět
havarující
v kůře mozkové.*

X

*Ani výpočetní střediska
mi nepomohou.
Sám musím počítat se vším . . .*

*Nanejvýš složitá
matematiko života!
Tvé výsledky
se ověřují na nás.*

*Žnovu se vykradly pochybnosti
vyloupit úspory nadějí
spořené složitě a těžce
z nemocenských dávek úzkosti.
Zbývají vklady na knížkách –
básnických . . .*

*Postaven čelem ke sklu
ke sklíčku histologického preparátu
jako čelem ke zdi.
Budoucnost v zádech.*

*Vyčkávat pouze vyčkávat
která buňka odkud
vypálí první . . .*

XIII

Nemysli na to
mysli na . . .

*A tak cvičím trénuji
zmáhám a drezúruji
svou vůli
aby překonala myšlenky
přeběhla je vedla určovala
i porážela
v tom vytrvalostním
běhu dnů
v němž tvoří rekord
ne jejich počet
ale překonání sebe –
překážky nejtěžší.*

*Začali jsem si oba
uvědomovat mnohé . . .
Neptej se proč
až v této mezní situaci
až v postavení mimo hru.
Pomezí rozhodčí
zírají nechápavě
jak můžem odejít
uprostřed zajímavého zápasu.*

Objevili jsme jinou mez . . .

*Přicházejí přátelé
uklidňují povzbuzují
slouží příklady
kam až dospěla věda
výzkum medicina.*

*Já spíše sleduji
kam až dospívá
má víra . . .
(Myslím i ve vědu
ve výzkum v medicinu.)*

*Proti ortelům
vyneseným patology
s neomylností
histologicky prokázaných nálezů*

*stojí tvoje milost Pane
udělována nám
preparátům Všehomíra
a dokazovaná nesčetnými nálezy
v Písmě.*

XVII

*Ve chvíli kdy zřítily se
věže mého Babylonu
mých vzdušných zámků
můj mrakodrap
se všemi patry poct
i moderních fungujících modloslužeb –
celá architektura lpění
projektovaná ješitností a slavomamem*

*Pane
v té chvíli katastrofy
já odkrytý nahý nepatrný a sám
jsem konečně přijal pozvání
do Tvých příbytků.*

*Pane
v té chvíli katastrofy
já odkrytý nahý nepatrný a sám
se zachránil.*

XVIII

*Na s l o v o vzatý odborník
je ten jehož slovo
tělem učiněno jest . . .*

*Věříme více kutilům
a melouchářům slovesnosti
a na ně se obracíme
s potřebami svých těl . . .*

XIX

*Vzpouzíme se nechávat se vést.
Raději sami vedem . . .
A nejraději vedeme si svou . . .
Dočista úspěšně a dlouho
než zarazí nás
poznání:
I v bloudění lze vést.
Než dojdeme
na konec
svých slepých ulic . . .*

*„Z úzkostí mých vyved' mne
a vyuč' stezkám svým“
mám ke komu volat
mám koho prosit
mám za kým jít!*

*To je má nemocniční postel
kovová rozhrkaná
zповědnice noci
v níž sebe zpytuji
zpovídám a obracím k Hospodinu.*

*V ní se nacházím pro vizity
a znovu i pro život
jímž se cítím obdarován
ne už samozřejmým vlastníkem.*

*. . . jednomu každému z nás
dána jest milost podle míry
obdarování Kristova.*

*Ve stohách přečtených knih
se ukrývá a přenocuje
mé vyděšené sebezapomnění.
Jak dlouho takto
vydrží se skrývat?*

*Jen Ty jsi skrýše má
a od soužení zachováš mne.*

*Znovu se vkradly pochybnosti
vyloupit úspory nadějí
spořené složitě a těžce
z nemocenských dávek úzkosti.
Nevyčerpatelné jsou vklady
v šestašedesáti knihách
biblických . . .*

*Zavítali i kolegové . . .
Oboustranně statečné
stisky rukou . . .
Osvědčené povzbudivé formulace –
jaksi vážnou.
Profesionální hrdinové mezi rekvizitami
vyšetřovacích lehátek i lůžek –
jaksi selhávají.*

*Vy i já víme své
a známe scénář celého dramatu.
Jen nemylme se
nejsme než asistenty režie.
Vy i já víme své
avšak já vím i Jobovo
v Jeho ruce je život všeho
co žije
duch každého lidského tvora.*

*Ne v rukou našich
kolegové.*

*Můžete vrtět hlavou
jak čtyřnožci vrtívají ohonem.
Můžete vrtět hlavou
v co
čemu
komu
uvěřil jsem?*

*Jenže hlavou se dá
vrtět i obráceně
v co
čemu
komu
vy nevěříte?*

*Teprve zmalomyslnění ztracenci
nemocničních oddělení
se obracíme . . .*

*. . . na absolventa university utrpení
na Golgotě
s mimořádnou praxí.
Přijímá každý případ
komplikovaný nejasný
i vrácený z jiných klinik
do své náruče
na oživovací oddělení
Božích zákroků a pravd
do péče Boží vůle.
On poslední z konce konvoje
při hlavních profesorských vizitách
zůstává s těmi v koncích.*

*I v nových
zaslíbených začátcích.*

*Nechceš mít
vlažné vyznavače Pane.
Proto když chladně
kalkuluju
na svých samopočítačích pýchy
kolik ze sebe Ti vydat*

*přichází horké chvíle
v nichž roztaje
soběstačnost naše.*

*Co bylo vlažné v nás
je vroucí.*

XXVII

„Každý, kdo slyší slova má
a neplní jich, připodobněn
bude . . .“

Matouš 7,26

*Jsme pojištěni
proti živelným pohromám
nemocem autohavariím vykradení.
Jisti si pouze vlastní nejistotou.*

*Jen před agentem Pojišťovny Života
nezničitelného smrtí
zůstává více uzavřených srdcí
nežli jím uzavřených pojistek
chránících nás
před největší katastrofou.*

*Naučil jsem se říkat
zatím prozatím
tam kde ostatní
klesají hlasem
anebo se povyšují
rozkazovacím způsobem.*

*Zatím prozatím.
Interpunkční znaménka
na konci mých myšlenek i vět.
Zní jako omluva
vyslovených jistot a platností
jako zpochybnění každého trvání.
Jak stručné doslovy autora
než Velký recensent
zhodnotí dokončené dílo
života
detailně stránku po stránce.*

*V životě si vystačím ažaž.
Umím si věci spočítat
bez Tebe Pane.*

*Až jsi mi dokázal
jak málo stačí
abych si nevystačil
a musel začít
počítat s Tebou.
K základům těchto počtů
dospíváme
až po tolikerém přepočítání se.
Ve svých výsledcích
chybu na chybě.
Až nevíme jak dál
a nemá kdo
nám napovědět.*

*Pane při svém zkoušení
zasedl sis na mě . . .
Anebo mě chceš naučit
vydávat správný počet?*

I budu tě oslavovati Pane Bože můj,
z celého srdce svého a ctíti jméno tvé na věky
Poněvadž milosrdenství tvé veliké jest nade mnou,
a vytrhls duši mou z jámy nejhlubší.

Žalm 86, 12–13